

När jag är svag

OLIVÉR JOÓB

UTDRAG

Bibeltexterna hämtade ur Bibel 2000 återges med tillstånd av
Svenska Bibelsällskapet.

Utgivning med stöd av samfundet Pro Fide et Christianismo.
(Kyrkoherde Nils Henrikssons Stiftelse)

COPYRIGHT © 2010 Olivér Joób och KHMP förlag, Alingsås

Texter ur Bibel 2000 © Svenska Bibelsällskapet

FORMGIVNING: Kenneth Holmström

OMSLAGSBILDER & VINJETTER: Olivér Joób

TRYCK: WS Bookwell, Finland 2010

ISBN: 978-91-972987-5-9

Sång

*Jag väljer vitt, men med
röda stänk, likt snön
om vintern med några få
järneksbär och den ensamma*

*rödhaken, som är en värmande
eld och likt Kristus
kommer till oss i sin svaghet,
men med en genomträngande sång.*

R S THOMAS

INNEHÅLL

FÖRORD	9
SVAGHET	13
OMGIVNING	33
KYRKA	55
JESUS	77
LEDARE.....	91
SVÅRIGHETER.....	109
GEMENSKAP	123
FRAMTID	141
BÖN	155
TACK.....	157
HÄNVISNINGAR.....	159
LITTERATURTIPS	165

FÖRORD

BILEN RULLAR IN PÅ parkeringen och stannar. Förardörren öppnas. En fot på asfalten, sedan den andra. Bakluckan åker upp. Långsamt lyfts rullstolen ut av robotarmen. När stolen ställs ner kopplar jag loss den och flyttar över. Det hela tar drygt fem minuter, om inte något trasslar till sig.

Jag har mött många människor just när jag stiger ur bilen. Ofta bara en blick, ibland stannar någon till. Vissa kommenterar, inleder ett samtal.

Här blir jag synlig med min svaghet. En handikappad, rörelsehindrad eller vad som kan dölja sig för begrepp bakom blicken. Någon man kanske tycker synd om. Var det en trafikolycka? Är det MS? Frågor som sällan uttalas. Om det ändå sker, är det för att man känner någon.

Jag blir också synlig med min styrka. Någon som anstränger sig för att komma ur en bil. Sliter i regnet eller kämpar i uppforsbacke. Vad duktig du är, säger någon. Robotarmen kommenteras. Tänk vad fina hjälpmedel det finns! Vad skönt att du kan ta dig fram på det här sättet!

Också hos mig skiftar tankar och känslor. Ofta känner man sig ganska liten och svag, men då och då riktigt kraftfull. Ibland kommer skammen, en annan gång stoltheten. Så är det, tänker jag: styrka och svaghet möts i våra liv. Mer eller mindre förnim-

bart. Inte jämt fördelat i oss, mellan oss. Och det förändras över tiden.

Denna bok handlar om att vara människa. Berättelsen har formats under flera år. Skrivandet har gått ut på att samla ihop och ge språk åt upplevelser och insikter för och lämna dem vidare. Genren är blandad. Flera trådar löper parallellt, vävs i varandra. Svaghetens tema kräver olika infallsvinklar, från den högst personliga erfarenheten, över utblick mot omgivningen, till den biblisk-teologiska reflexionen.

Vi uppfattar världen olika. Vår verklighet formas av våra kroppsliga förutsättningar i den miljö som omger oss och den tid vi fått. Några faktorer som format mitt berättarperspektiv är min uppväxt i olika länder, den progressiva muskelsjukdom som inkräktat allt mer i mitt liv, den kristna miljö jag haft omkring mig, min tro och min teologiska utbildning, arbetet som präst och lärare och min nuvarande vardag i en liten stad som småbarnsförälder.

Boken är förstås präglad av mig. Den hade säkert inte kommit till om jag inte hade haft muskelsjukdomen som en särskild belastning i livet. Vår sårbarhet behöver bearbetas. Vi hanterar skadorna i livet, våra egna och andras, på olika sätt.

Berättelsen räcks åt den som läser för att rikta fokus mot en ofta försummad sida av att vara människa, för att våra berättelser skall bli något helare. En allt större helhetssyn på livet, det är nå-

got vi alla behöver och något som helhetens Herre också ständigt erbjuder oss.

SVAGHET

FÖR MIG BÖRjade det strax innan tio års ålder. Åtminstone var det då det upptäcktes att jag hade en muskelsjukdom. Långt senare har jag funderat på om det fanns tidigare tecken. Tecken på att jag bar på denna särskilda svaghet som skulle präglade så stor del av mitt liv.

Femton år var jag när vi blev svenska medborgare. Äntligen kunde vi besöka Ungern. Vi hade inte varit i hemlandet sedan vi flydde därifrån sex år tidigare. Bland alla släktingar som vi fick återse fanns en äldre läkare. Vi berättade om sjukdomen och han undersökte mig. Jag minns att vi satt utanför deras sommarhus och han knackade under mina knäskålar. Reflexen var borta.

Då berättade han om en iakttagelse som han gjorde när vi var småbarn. Under ett av många besök hos dem lekte jag med deras jämnåriga son. Denne pojke roade sig med att knuffa omkull mig om och om igen. I leken upptäckte han min svaghet. Han var först.

När jag idag ser våra två småpojkar brottas och tävla om allt möjligt, visar det för mig hur tidigt man prövar sin styrka. När de kommer fram och ber mig känna på hur starka armar de har kommer jag ihåg att jag gjorde likadant. Och säkert pratade jag också mycket om hur stor och stark jag var, för att inte tala om den jag skulle bli...

För det är det naturliga, att barn blir starkare. De lär sig, övar upp färdigheter, tränar och blir allt skickligare. De övervinner allt fler svagheter hos sig själva.

Det är något djupt mänskligt att vilja vara stark, att arbeta för att bli starkare och att visa upp sin styrka inför andra. Den som är starkast vinner. De svaga förlorar.

Tidigt i vår barndom har vi börjat lära oss relatera till svaghet. Barn ser både sin egen litenhet och människors begränsning i omgivningen. Barn vill inte vara små och svaga, de längtar efter att bli stora och starka. Detta leder till både frustration och utveckling. Barn upptäcker andras svagheter: de möter gamla människor, sjuka eller funktionshindrade. Deras raka, nyfikna frågor hjälper dem att förhålla sig till lidande och svårigheter.

Redan som barn fick vi också lära oss att vi själva har svaga sidor. Allt ifrån att inte vara så musikalisk eller duktig på att rita, att inte ha bra bollsinne till att bli medveten om att man bär på någon allergi, sjukdom eller handikapp. Men också att man kanske inte har så rika föräldrar som vissa andra eller så välfungerande familj som man ser hos vissa kompisar.

Att vara barn betyder en svaghet i sig. Barnet är beroende av vuxnas omsorg och hjälp. Alla har vi varit små och hjälplösa. Vuxna har visat förståelse för oss, vårdat oss, lärt oss, tyckt synd om oss, styrt oss och skrattat åt oss. Erfarenheter som vi är tack-samma för eller minns med sorg.

Barn är samtidigt stadda i utveckling: de flesta blir ständigt skickligare, klokare, mognare. I denna utveckling behöver de både uppmuntran och ledning. De behöver en positiv självbild, självförtroende och glädje över att vara duktiga. Men de behöver också lära sig att styrkan inte bara är till för att överglänsa och besegra andra. Vi måste visa dem vad det betyder att ta hänsyn till den som är svagare, för det är inte en medfödd självklarhet. Vi måste uppmuntra barnen att använda allt det som de är duktiga på både till sin egen och andras glädje.

Att hjälpa barnet hantera sin svaghet är nog så viktigt. Det är en utmaning för den vuxne att möta barnets frustration och sorg, vare sig det är små vardagliga tillkortakommanden eller stora, varaktiga hinder. En betydande svaghet hos ett barn medför också en kris för omgivningen. Själva bearbetningen pågår ofta i bakgrunden, dold för barnet, men kommer till uttryck på många konkreta sätt i ord och handling. Grundfrågan är hur mycket man fokuserar på själva sjukdomen, tillkortakommandet. Låtsas man inte om svagheten? Försöker man dölja den? Pratar man fritt om den? Uppmuntrar man barnet eller är man krävande? Hämmar man barnet genom överbeskydd? Frågor som jag vet att mina föräldrar har fått kämpa med och som jag har större förståelse för sedan jag själv blivit förälder.

Det är en ständig balansgång för föräldrar och andra som möter barn. Att stödja barnen i att våga visa sina svagheter och förvänta sig förståelse och hjälp och samtidigt uppmuntra dem

i sin utveckling till självständighet. Att rusta barnen så att de skall kunna hantera en hård attityd i samhället, där starka oftast har företräde framför de svaga. Att hjälpa barnet att bygga upp ett skydd mot de influenser och attacker som smittar med dålig självkänsla och samtidigt hålla porten öppen mot det genuint mänskliga, där det är möjligt att mötas också som svaga.

Jag spelade kubb med min äldste son som var sex år. Det var en solig försommardag och vi höll till i trädgården under den lummiga eken. Jag satt i min elrullstol av mindre modell och behövde åka fram ganska långt i banan för att kunna kasta pinnarna så långt att de kunde träffa. Jag försökte nog dölja både den stora ansträngning som kastandet innebar och frustrationen över att inte armen var så pricksäker som jag önskade. Jag hade inget emot att förlora, det försökte jag ju nästan alltid göra när vi spelade sällskapsspel, och då brukade min pojke inte tycka synd om mig. Men nu sprang han efter segern fram till mig och kröp upp i mitt knä. Han ville trösta mig: ”Pappa du är bra på så mycket annat!” Det blev en kort stund av ömhet och samtal. En del av hans funderingar och känslor kring styrka och svaghet kom upp till ytan den gången, och jag var glad, för det kändes så bra att han visade medkänsla. Kanske kan min särskilda svaghet ge mina barn något positivt också.